

The Structural Model of Life Satisfaction Based on Personal and Social Responsibility with the Mediating Role of Sensation Seeking among University Students

Sajjad Asadirahmani ¹ , Saeed Moosavipour ²

1. MSc of General Psychology, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Arak University, Arak, Iran

2. Department of Psychology, Faculty of Humanities, Arak University, Arak, Iran

Corresponding Author: Saeed Moosavipour

E-mail: s-moosavipour@araku.ac.ir

Received: 08 November 2025

Revised: 21 January 2026

Accepted: 30 January 2026

Published: 21 August 2026

Citation: Asadirahmani, S, & Moosavipour, S. (2026). The Structural Model of Life Satisfaction Based on Personal and Social Responsibility with the Mediating Role of Sensation Seeking among University Students. *Journal of Modern Psychological Researches*, 21(82), 42-55. DOI: [10.22034/jmpr.2026.69981.6876](https://doi.org/10.22034/jmpr.2026.69981.6876)

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

University life profoundly influences students' overall life satisfaction. During this period, students encounter various challenges related to academic performance, interpersonal relationships, and career development. They also assume greater responsibilities compared to high school and experience separation from their families, while simultaneously engaging in the process of exploring their own identities and personal values (Luo, 2024). These challenges may lead to psychological distress and a decline in students' levels of life satisfaction (Pepe et al., 2025). Life satisfaction is defined as an individual's cognitive and subjective evaluation of their own life, based on the degree of satisfaction they feel with their overall life experiences (Diener et al., 1985; Pavot & Diener, 2008). Essentially, life satisfaction represents the cognitive dimension of subjective well-being (SWB), referring to an individual's

evaluative judgment of their own life (Diener, 2009; Zhou et al., 2021). Empirical evidence indicates that life satisfaction is positively and significantly associated with both physical and psychological health among university students and contributes to better performance across personal, social, occupational, and academic domains (Rogowska et al., 2021; Szcześniak et al., 2021).

One of the key correlates and determinants of life satisfaction is responsibility. Awareness of one's responsibilities defined as the individual's understanding of personal and social behaviors and commitments is significantly associated with life satisfaction (Luo, 2024). Personal responsibility refers to one's accountability toward oneself and recognition of how one's behaviors and decisions affect both self and others. In contrast, social responsibility refers to a moral commitment to the welfare of others, grounded in social norms and personal

beliefs (Mergler & Shield, 2016; Mergler et al., 2008; Peng, 2016; Yang et al., 2021). Research findings indicate that responsibility is positively correlated with life satisfaction, suggesting that a higher sense of responsibility enhances one's life satisfaction and vice versa (Luo, 2024; Topaloğlu et al., 2023; Zhou et al., 2021; Lio et al., 2022; Manzano-Sánchez et al., 2019; Smithikrai, 2013). However, despite multiple studies examining factors influencing life satisfaction, the relationship between responsibility and life satisfaction remains insufficiently clarified (Luo, 2024).

Regarding the relationship between sensation seeking and life satisfaction, empirical findings are inconsistent. Some studies have reported no significant relationship between these two variables (Çelik & Raba, 2017; Çelik & Koçak, 2018), while others found that students with low levels of sensation seeking experience higher life satisfaction compared to those with high sensation seeking (Celik & Turan, 2016). Conversely, other findings suggest that sensation seeking can have a positive but indirect and context-dependent effect on life satisfaction (Oishi et al., 2003). Despite these findings, no study has yet investigated the mediating role of sensation seeking in the relationship between life satisfaction and the dimensions of personal and social responsibility. Therefore, the present study aims to examine a structural model of life satisfaction based on personal and social responsibility, with sensation seeking as a mediating variable, among graduate students. This study seeks to propose an exploratory conceptual model that elucidates both the direct and indirect effects of personal and social responsibility on life satisfaction.

Method

The present study employed a correlational research design using the structural equation modeling (SEM) approach. The statistical population consisted of graduate students (master's and doctoral levels) at the University of Tehran during the 2024–2025 academic year. From this population, a total of 300 participants (150 females and 150 males) were selected through convenience sampling. The data collection instruments included the following standardized measures: the Satisfaction with Life Scale (SWLS), the Arnett Inventory of Sensation Seeking (AISS), and the Personal and Social Responsibility Questionnaire (PSRQ). Data were analyzed using Pearson's correlation coefficient and structural equation modeling (SEM), with the aid of SPSS version 26 and AMOS version 24 software packages.

Results

Based on the results of the Pearson correlation analysis, there exists a network of significant positive relationships among all the study variables, with Pearson correlation coefficients ranging from 0.144 to 0.494. Furthermore, the structural equation modeling results demonstrated that individual responsibility has a significant positive direct effect on life satisfaction. Additionally, social responsibility exerts a significant positive indirect effect on life satisfaction through the mediating role of sensation seeking. Moreover, the chi-square statistic divided by degrees of freedom equals 2.931, which is less than 3, the p-value exceeds 0.05, and the RFI and NFI indices are greater than 0.9. The RMSEA is below 0.08, all of which indicate good model fit. The final research model is illustrated in Figure 1.

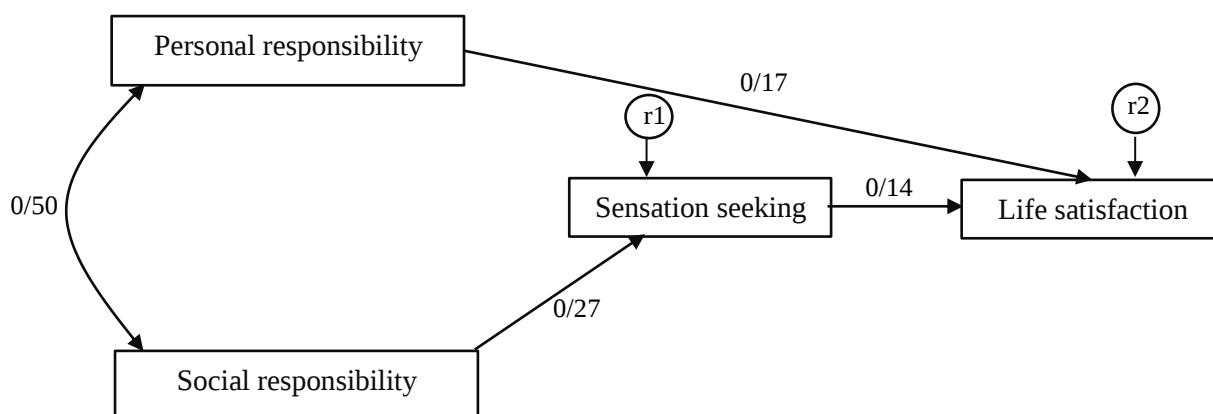

Figure 1. Final Research Model

Discussion

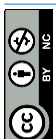
This study examined a structural model of life satisfaction based on personal and social responsibility, with the mediating role of sensation seeking among graduate students. Ultimately, it led to the development of a structured exploratory conceptual model illustrating the direct and indirect effects of personal and social responsibility on life satisfaction. The structural equation modeling results indicated that personal responsibility has a significant positive direct effect on life satisfaction, which is consistent with the findings of several previous studies (Topaloğlu et al., 2023; Manzano-Sánchez et al., 2019; Smithikrai, 2013). This finding can be interpreted in light of Self-Determination Theory (Deci & Ryan, 2000), suggesting that when an individual acts responsibly, they experience a sense of autonomy because they have greater control over their life and behavior; their sense of competence is reinforced as they take pride in their achievements, and social relationships

improve as others trust them (Manzano-Sánchez et al., 2019). The satisfaction of these three basic psychological needs ultimately contributes to increased life satisfaction (Martela et al., 2023; Robazza et al., 2025).

Additionally, the findings revealed that social responsibility, through the mediating role of sensation seeking, exerts a significant positive indirect effect on life satisfaction, which aligns with previous research (Te Brinke et al., 2022; Oishi et al., 2003). This aspect can be interpreted using the Five-Factor Model of Personality (Costa & McCrae, 1992) alongside Self-Determination Theory (Deci & Ryan, 2000). Therefore, fostering and enhancing the sense of responsibility and the ability to regulate emotions among students can serve as a foundation for designing comprehensive interventions aimed at improving life satisfaction. Emphasizing the training and strengthening of these variables may play a preventive role in reducing dissatisfaction with life among students.

KEYWORDS

life satisfaction, personal responsibility, social responsibility, sensation seeking

فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناختی

journal homepage: <https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/>

مدل ساختاری رضایت از زندگی بر اساس مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی با نقش میانجی هیجان‌خواهی در دانشجویان

سجاد اسدی رحمانی^۱ , سعید موسوی پور^۲

۱. کارشناس ارشد روان‌شناسی عمومی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه اراک، اراک، ایران
۲. گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه اراک، اراک، ایران

نویسنده مسئول: سعید موسوی پور

رایانامه: s-moosavipour@araku.ac.ir

استناددهی: اسدی رحمانی، سجاد و موسوی پور، سعید (۱۴۰۵). مدل ساختاری

رضایت از زندگی بر اساس مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی با نقش میانجی

هیجان‌خواهی در دانشجویان. فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناختی، ۲۱(۸۲)،

DOI: [10.22034/jmpr.2026.69981.6876](https://doi.org/10.22034/jmpr.2026.69981.6876) ۵۵-۴۲

تاریخ دریافت: ۱۷ آبان ۱۴۰۴

تاریخ بازنگری: ۰۱ بهمن ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: ۱۰ بهمن ۱۴۰۴

تاریخ انتشار: ۳۱ مرداد ۱۴۰۵

چکیده

مشخصات مقاله

کلیدواژه‌ها:

رضایت از زندگی،

مسئولیت‌پذیری فردی،

مسئولیت‌پذیری اجتماعی،

هیجان‌خواهی

هدف از پژوهش حاضر بررسی مدل ساختاری رضایت از زندگی بر اساس مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی با نقش میانجی هیجان‌خواهی در دانشجویان بود. مطالعه حاضر از نوع مطالعات همبستگی به روش مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این پژوهش شامل دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ بود که از بین آن‌ها تعداد ۳۰۰ نفر (۱۵۰ نفر زن و ۱۵۰ نفر مرد) به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل مقیاس رضایت از زندگی (SWLS)، مقیاس هیجان‌خواهی آرنت (AISS) و مقیاس مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی (PSRQ) بود. داده‌ها با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون و شیوه مدل‌یابی معادلات ساختاری با کمک نرم افزار SPSS-26 و همچنین نرم افزار Amos-24 تحلیل شدند. نتایج مدل معادلات ساختاری نشان داد که مسئولیت‌پذیری فردی ($\beta = 0.159$ ، $p = 0.016$) و هیجان‌خواهی ($\beta = 0.139$ ، $p = 0.002$) بر رضایت از زندگی اثر مستقیم مثبت و معنادار دارند. اما اثر مستقیم مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر رضایت از زندگی معنادار نبود ($\beta = 0.028$ ، $p = 0.684$)، در بررسی نقش میانجی، هیجان‌خواهی تنها در رابطه بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی و رضایت از زندگی نقش میانجی معنادار ایفا کرد ($\beta = 0.038$)؛ زیرا مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر هیجان‌خواهی اثر معنادار داشت ($\beta = 0.245$ ، $p = 0.001$)، از سوی دیگر، به دلیل عدم معناداری رابطه مسئولیت‌پذیری فردی با هیجان‌خواهی ($\beta = 0.042$ ، $p = 0.519$)، نقش میانجی هیجان‌خواهی در این مسیر تأیید نشد و مدل مفهومی ارائه شده از برازش خوبی برخوردار بود. بنابراین، با آموزش و تقویت احساس مسئولیت‌پذیری و افزایش توانایی دانشجویان در مدیریت، جهت‌دهی و هدایت سازنده هیجان‌خواهی، می‌توان از این عوامل به عنوان مبنایی برای طراحی مداخلات و رویکردهای جامع در جهت ارتقاء رضایت از زندگی بهره گرفت و لذا تمرکز بر آموزش و تقویت این متغیرها ممکن است نقش پیشگیرانه‌ای در کاهش نارضایتی از زندگی در میان دانشجویان ایفا کند.

مقدمه

احترام به دیگران و مشارکت در جامعه دارند (مرگلر، ۲۰۱۷؛ وری-لیک و سیورتنسن، ۲۰۱۱). آگاهی از مسئولیت که به شناخت فرد در مورد رفتارها و تعهدات فردی و اجتماعی او اشاره دارد، به طور قابل توجهی با رضایت از زندگی در تعامل است (لو، ۲۰۲۴). پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهد که مسئولیت‌پذیری همبستگی مثبتی با رضایت از زندگی افراد دارد و احساس مسئولیت‌پذیری بالا می‌تواند رضایت از زندگی فرد را افزایش دهد و برعکس (لو، ۲۰۲۴؛ توپال اوگلو^{۱۵} و همکاران، ۲۰۲۳؛ ژو^{۱۶} و همکاران، ۲۰۲۱؛ لیو^{۱۷} و همکاران، ۲۰۲۲؛ مانزانوسانچز^{۱۸} و همکاران، ۲۰۱۹؛ اسمیتیکرای^{۱۹}، ۲۰۱۳). اگرچه مطالعات متعددی عوامل مؤثر بر رضایت از زندگی را بررسی کرده‌اند، اما رابطه بین مسئولیت‌پذیری و رضایت از زندگی هنوز به طور کامل روشن نشده است (لو، ۲۰۲۴).

در دوران بزرگسالی، برآورده نشدن نیازهای تفریحی و اجتماعی می‌تواند موجب کاهش رضایت از زندگی و افزایش تمایل به هیجان‌خواهی شود. در واقع، زمانی که افراد جوان فرصت کافی برای تجربه و لذت از زندگی ندارند، برای جبران کمبود رضایت، به دنبال هیجان‌خواهی بیشتر می‌روند و این هیجان‌خواهی می‌تواند در قالب رفتارهای پرخطر بروز کند و سلامت روانی و جسمی را تهدید نماید و در مقابل، اگر فرد بتواند نیاز به هیجان را از طریق فعالیت‌های سالم و ایمن مانند ورزش، هنر یا اکتشاف محیط تأمین کند، تعادل روانی و در نتیجه رضایت از زندگی او افزایش می‌یابد (چلیک و توران^{۲۰}، ۲۰۱۶). هیجان‌خواهی^{۲۱} به عنوان یک ویژگی شخصیتی تعریف می‌شود که شامل تمایل به جست‌وجوی تجربیات متنوع، جدید و پیچیده است (اسپونر^{۲۲} و همکاران، ۲۰۲۴). آرنست^{۲۳} (۱۹۹۴) در باز تعریف خود از مفهوم هیجان‌خواهی به جای تأکید بر پیچیدگی^{۲۴} در تحریکات، بر دو مؤلفه‌ی اصلی، جدیدبودن^{۲۵} و شدت^{۲۶} محرک‌ها تمرکز کرده و تعریفش از هیجان، تمایل یا نیاز افراد به تجربه‌های جدید و محرک‌های شدید است. مطالعات پیشین نشان داده‌اند که رابطه‌ی بین هیجان‌خواهی با رضایت از زندگی پیچیده است (چلیک و کوچاک^{۲۷}، ۲۰۱۸). پژوهشگرانی گزارش کرده‌اند که در نمونه دانشجویان، بین رضایت از زندگی و هیجان‌خواهی رابطه‌ای معنادار وجود ندارد. با وجود نبود رابطه معنادار بین هیجان‌خواهی و رضایت از زندگی در تحلیل همبستگی، نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که متغیر هیجان‌خواهی هم رضایت از زندگی را به طور معنادار پیش‌بینی می‌کند (چلیک و رابا^{۲۸}، ۲۰۱۷؛ چلیک و کوچاک^{۲۹}، ۲۰۱۸). در پژوهش چلیک (۲۰۱۵) بر روی نمونه‌ای از نوجوانان، نتایج نشان داد که هیجان‌خواهی با رضایت از زندگی

زندگی دانشگاهی برای دانشجویان یکی از مراحل رشد و تحول بزرگسالان نوظهور به شمار می‌آید که به طور عمیقی بر رضایت کلی آن‌ها از زندگی تأثیر می‌گذارد و در طول این دوره، دانشجویان با چالش‌های مختلفی در رابطه با عملکرد تحصیلی، اقتصادی، روابط بین فردی و توسعه شغلی، پذیرش مسئولیت‌های بیشتر از دوران دبیرستان و دوری از خانواده روبرو می‌شوند و همزمان شروع به کشف هویت و ارزش‌های خود می‌کنند (لو^۱، ۲۰۲۴). این چالش‌ها در زندگی دانشگاهی می‌تواند به پریشانی روانی منجر شده و سطح رضایت از زندگی^۲ را کاهش دهد (پپه^۳ و همکاران، ۲۰۲۵). رضایت از زندگی به عنوان مفهومی تعریف می‌شود که شامل قضاوت‌ها و ارزیابی‌های شناختی و ذهنی فرد از زندگی شخصی خودش بر اساس میزان رضایت او از تجربیات کلی خود است (دینر^۴ و همکاران، ۱۹۸۵؛ پاووت^۵ و دینر، ۲۰۰۸) و اساسا رضایت از زندگی جنبه شناختی مفهوم بهزیستی ذهنی است، که به ارزیابی شناختی فرد از زندگی خود اشاره دارد (دینر، ۲۰۰۹؛ ژو^۶ و همکاران، ۲۰۲۱). دستیابی به رضایت از زندگی نقش برجسته‌ای در زندگی دانشجویان ایفا می‌کند، زیرا شواهد پژوهشی نشان می‌دهد که رضایت از زندگی ارتباط مثبت و معناداری با سلامت جسمانی و روانی دارد (روگوسکا^۷ و همکاران، ۲۰۲۱). همچنین، رضایت از زندگی منجر به عملکرد بهتر دانشجویان در حوزه‌های مختلف فردی، اجتماعی، شغلی و تحصیلی می‌شود (شچسنياک^۸ و همکاران، ۲۰۲۱). بنابراین، بررسی عوامل مرتبط و مؤثر در ایجاد و ارتقای رضایت از زندگی در میان دانشجویان از اهمیت زیادی برخوردار است.

مطالعات پیشین نشان داده‌اند که رضایت از زندگی دانشجویان تحت تأثیر عوامل فردی، اجتماعی و محیطی مختلفی قرار دارد (میرشکار و تحویلین، ۲۰۲۴). یکی از عوامل مرتبط و مؤثر بر رضایت از زندگی مسئولیت‌پذیری^۹ است (لو، ۲۰۲۴). مسئولیت‌پذیری فردی^{۱۰} یعنی فرد نسبت به خود و نیازها یا رفاه دیگران پاسخگو است و این سازه بر خودپاسخگویی تأکید دارد و رفتارها و انتخاب‌های فرد را نشان می‌دهد که می‌تواند بر خود و دیگران تأثیر بگذارد (مرگلر و شیلد^{۱۱}، ۲۰۱۶؛ مرگلر و همکاران، ۲۰۰۷). مسئولیت‌پذیری اجتماعی^{۱۲} به عنوان یک نگرانی اخلاقی و تعهد فرد نسبت به دیگران است که تحت تأثیر هنجارهای اجتماعی و سیستم اعتقادی شخصی شکل می‌گیرد (لوو^{۱۳}، ۲۰۱۶؛ یانگ^{۱۴} و همکاران، ۲۰۲۰). افرادی که از مسئولیت‌پذیری اجتماعی بالایی برخوردارند، تمایل بیشتری به کمک،

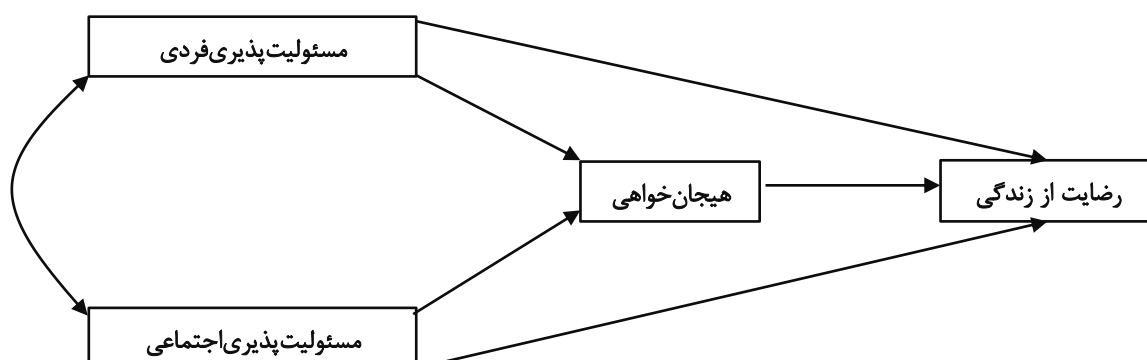
16. Zhou
17. Lio
18. Manzano-Sánchez
19. Smithikrai
20. Çelik & Turan
21. Sensation Seeking
22. Spooner
23. Arent
24. Complexity
25. Novelty
26. Intensity
27. Koçak
28. Raba
29. Çelik & Koçak

1. Luo
2. Life Satisfaction
3. Pepe
4. Diener
5. Pavot
6. Zhou
7. Rogowska
8. Szczesniak
9. Responsibility
10. Personal Responsibility
11. Mergler & Shield
12. Social Responsibility
13. Low
14. Yang
15. Topaloglu

در مجموع، از عوامل مرتبط بر رضایت از زندگی مسئولیت‌پذیری است. اما شکاف پژوهشی در این بُعد از پژوهش این است که اکثر پژوهش‌ها متمرکز بر روی نمونه نوجوانان و دانش‌آموزان بوده و پژوهش‌های بسیار کمی بر روی دانشجویان صورت گرفته است و پژوهش‌هایی که بر روی نمونه دانشجویان بوده، متمرکز بر نمونه دانشجویان جدیدالورود و سطح کارشناسی بعضی از دانشکده‌های خاص بوده است و همچنین تمامی این پژوهش‌ها تاکید بر روی مسئولیت‌پذیری فردی داشته‌اند و به رابطه بین رضایت از زندگی با مسئولیت‌پذیری اجتماعی نپرداخته‌اند. همچنین یکی از عوامل مرتبط بر رضایت از زندگی هیجان‌خواهی است اما شکاف پژوهشی در این زمینه این است که پژوهش‌هایی که به رابطه بین رضایت از زندگی و هیجان‌خواهی پرداخته‌اند، محدود و با نتایج ناهمگون و غیرمنطبق بر هم هستند. همچنین، اگرچه پژوهش‌های محدود انجام شده عموماً بر روی نمونه دانشجویان هستند اما فقط شامل دانشجویان جدیدالورود سطح کارشناسی از دانشکده‌های روانشناسی می‌باشند و عموماً از حجم نمونه کمی برخوردار هستند. پژوهش‌هایی که به رابطه مسئولیت‌پذیری با هیجان‌خواهی پرداخته‌اند، بسیار محدود بوده و حتی پژوهش‌های موجود نهایتاً به بررسی رابطه هیجان‌خواهی با صفات پنجگانه شخصیت پرداخته که یکی از این صفات با وجدان بودن/ وجدان‌گرایی است؛ بدین معنی که پژوهشی مستقیماً به بررسی رابطه مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی با هیجان‌خواهی نپرداخته است که نشان از ضعف ادبیات پژوهشی در این زمینه است. با توجه به مطالب ذکرشده متوجه می‌شویم که یک شکاف تحقیقاتی دیگری در ارائه یک مدل مفهومی ساختاریافته از متغیرهای این پژوهش وجود دارد که تا الان هیچ پژوهشی به ارائه این مدل نپرداخته است؛ بنابراین هدف این پژوهش بررسی مدل ساختاری رضایت از زندگی بر اساس مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی با نقش میانجی هیجان‌خواهی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی (ارشد و دکتری) است که منجر به ارائه یک مدل مفهومی اکتشافی ساختاریافته از تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی بر رضایت از زندگی می‌شود. شکل ۱ مدل پیشنهادی این پژوهش را در رابطه با مباحث مطرح شده نشان می‌دهد.

رابطه‌ای مثبت دارد. استیگمن^۱ (۲۰۱۰) معتقد است که هیجان‌خواهی تأثیر یک‌بعدی یا مطلق بر رضایت از زندگی ندارد اما برخی مولفه‌های آن، مانند حس کسالت یا رفتارهای بازدارنده‌ی^۲، می‌توانند با کاهش رضایت همراه باشند، درحالی‌که جنبه‌های دیگر، مانند جستجوی هیجان و تجربه‌ی ماجراجویی، ممکن است از راه کاهش استرس به طور غیرمستقیم بر رضایت تأثیرگذار باشند؛ اگرچه تأثیر مستقیم آن‌ها بر رضایت مشخص نیست. مطالعه‌ای بر روی دانشجویان نشان داد که دانشجویان با هیجان‌طلبی پایین، رضایت از زندگی بالاتری نسبت به افرادی با هیجان‌طلبی بالا داشتند (چلیک و توران^۳، ۲۰۱۶). اما اویشی^۴ و همکاران (۲۰۰۳) معتقدند که هیجان‌خواهی می‌تواند تأثیر مثبت نسبتاً پایداری بر قضاوت رضایت از زندگی داشته باشد، اما این تأثیر به شکل غیرمستقیم و وابسته به بافت عمل می‌کند، به این معنا که هیجان‌خواهی می‌تواند اثر مثبت بر رضایت از زندگی داشته باشد، اما نه به صورت مطلق؛ این اثر زمانی بروز می‌کند که فرد در موقعیت‌هایی باشد که هیجان را تجربه یا به آن فکر کند.

در جهت بررسی رابطه مسئولیت‌پذیری با هیجان‌خواهی مطالعات گذشته نشان داده‌اند، افرادی که دارای هیجان‌خواهی بالایی هستند در مقایسه با افرادی که هیجان‌خواهی پایینی دارند، سطح نسبتاً پایین‌تری از باوجدان‌بودن^۵ (به عنوان یک مقیاس کلی که متشکل از زیر مقیاس وظیفه‌شناسی^۶ است) را دارند و به عبارتی باوجدان‌بودن رابطه‌ی معکوسی با هیجان‌خواهی دارد (جونز^۷ و همکاران، ۲۰۱۸؛ دی وریس^۸ و همکاران، ۲۰۰۹). با این حال پژوهش‌هایی که به رابطه مسئولیت‌پذیری با هیجان‌خواهی پرداخته‌اند بسیار محدود بوده و حتی پژوهش‌های موجود نهایتاً به بررسی رابطه هیجان‌خواهی با صفات پنجگانه شخصیت پرداخته که یکی از این صفات با وجدان بودن/ وجدان‌گرایی پرداخته‌اند که این یعنی پژوهشی مستقیماً به بررسی رابطه مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی با هیجان‌خواهی نپرداخته است که نشان از ضعف ادبیات پژوهشی در این زمینه است.

شکل ۱. مدل پیشنهادی پژوهش

5. Conscientiousness
6. Dutifulness
7. Jones
8. De Vries

1. Stegman
2. Disinhibited Behaviors
3. Celik & Turan
4. Oishi

روش

این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه تهران با میانگین سنی ۲۷ سال بودند که در سال ۱۴۰۳ - ۱۴۰۴ در حال تحصیل بودند. با توجه به پیچیدگی مدل معادلات ساختاری و تعداد متغیرهای مکنون، حجم نمونه ۳۰۰ نفر بر پایه توصیه‌های کلانین (۲۰۱۶) انتخاب شد که نمونه‌ای بیش از حداقل ۲۰۰ مورد و در دامنه مناسب (۳۰۰-۵۰۰) برای برآورد پارامترهاست (کلانین، ۲۰۱۶).

ابزارهای پژوهش

مقیاس رضایت از زندگی^۱ (SWLS): این مقیاس توسط دینر^۲ و همکاران (۱۹۸۵) ساخته شد که یک ابزار خودگزارش‌دهی، پنج‌گویه‌ای، یک‌بعدی و مستقل از زمینه است که برای سنجش رضایت کلی افراد از زندگی طراحی شده است. پاسخ‌دهندگان میزان توافق خود را با هر یک از پنج گزاره‌ی این مقیاس بر اساس یک طیف لیکرت هفت‌درجه‌ای، از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۷ (کاملاً موافقم) مشخص می‌نمایند و بر این اساس، نمره کل این مقیاس در بازه‌ای از ۵ (نارضایتی شدید) تا ۳۵ (رضایت بسیار بالا) متغیر است. پیش‌تر اثبات شده است که این پرسشنامه دارای پایایی ترکیبی کافی و شواهدی از اعتبار نومولوژیک در زمینه‌های فرهنگی متنوع می‌باشد و به‌طور کلی یک ابزار روان‌سنجی قابل اعتماد است که می‌توان بدون تغییر در تعبیر، در کشورهای مختلف، زبان‌ها، جنسیت‌ها و گروه‌های سنی به‌کار گرفت (سوامی^۳ و همکاران، ۲۰۲۵؛ پاووت و دینر^۴، ۱۹۹۳). ویژگی‌های روانسنجی این مقیاس در ایران در پژوهش بیانی و همکاران (۱۳۸۶) مورد بررسی و تایید قرار گرفت و در این پژوهش اعتبار این مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ و بازآزمایی به ترتیب ۰/۸۳ و ۰/۶۹ به دست آمد و روایی سازه از طریق روایی همگرا با استفاده از فهرست شادکامی آکسفورد و فهرست افسردگی بک برآورد شد و همبستگی مثبت با فهرست شادکامی آکسفورد و همبستگی منفی با فهرست افسردگی بک نشان داد. در پژوهش حاضر اعتبار و پایایی این مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۰ محاسبه شد.

مقیاس هیجان‌خواهی آرنِت^۵ (AISS): این مقیاس توسط آرنِت (۱۹۹۴) با اجتناب از محدودیت‌ها نسخه پنجم زاکرمن در پی کشف رابطه هیجان‌خواهی با انواع گوناگون رفتار ساخته شده است. این مقیاس ۲۰ گویه دارد که دو خرده مقیاس تنوع طلبی (سوالات: ۱، ۳، ۵، ۷، ۹، ۱۱، ۱۳، ۱۵، ۱۷، ۱۹) و شدت هیجان (سوالات: ۲، ۴، ۶، ۸، ۱۰، ۱۲، ۱۴، ۱۶، ۱۸، ۲۰) را می‌سنجد. پاسخ‌ها در یک مقیاس طیف لیکرت ۴ نقطه‌ای می‌باشد که برای گزینه‌های «هرگز»، «خیلی کم»، «تاحدی» و «خیلی زیاد» به ترتیب امتیازات ۱، ۲، ۳ و ۴ در نظر گرفته می‌شود. برای محاسبه نمره کل، امتیازات تمامی سوالات را با یکدیگر جمع زده می‌شوند. حداقل امتیاز ممکن ۲۰ و حداکثر ۱۰۰ خواهد بود. نمره هرچی بالاتر باشد نشان از هیجان‌خواهی بیشتر است (آرنِت،

۱۹۹۴). آرنِت (۱۹۹۴) روایی سازه را تأیید و پایایی درونی ۰/۷۰ را برای کل مقیاس و ۰/۶۴ و ۰/۵۰ را برای زیرمقیاس‌های شدت و تازگی گزارش کرد. آلفا کرونباخ در مطالعه گاریکا مازا^۶ و همکاران (۲۰۲۵) آلفای کرونباخ برای نمره کلی در این مطالعه ۰/۸۸، برای شدت ۰/۷۷ و برای تازگی ۰/۸۰ بود. ویژگی‌های روانسنجی مقیاس هیجان‌خواهی آرنِت در ایران قابل قبول و ابزاری جانشین برای پژوهشگران علاقه مند به صفات شخصیت در هیجان‌خواهی گزارش شده است و میزان ضریب آلفای کرونباخ به دست آمده این آزمون در کشور ایران برای نمره کل ۰/۶۵ و برای خرده مقیاس تازگی و شدت به ترتیب ۰/۶۳ و ۰/۶۷ گزارش شده است (میری و همکاران، ۱۴۰۳). در پژوهش حاضر اعتبار و پایایی این مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ برای نمره کل ۰/۷۸ و برای خرده مقیاس تازگی و شدت به ترتیب ۰/۷۶ و ۰/۷۹ محاسبه شد.

مقیاس مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی^۷ (PSRQ): این مقیاس توسط لی و همکاران (۲۰۰۸) بمنظور بررسی مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی ساخته شد. این پرسشنامه چهارده گویه دارد که از دو خرده مقیاس مسئولیت‌پذیری فردی (سوالات ۱ تا ۷) و اجتماعی (سوالات ۸ تا ۱۴) تشکیل می‌شود. تمامی گویه‌ها (بجز گویه شماره ۷) بر اساس مقیاس شش ارزشی لیکرت در طیفی از «کاملاً مخالف» تا «کاملاً موافق» به ترتیب از ۱ تا ۶ قرار دارند. لازم به ذکر است که گویه شماره ۷ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. در مطالعه لی^۸ و همکاران (۲۰۰۸) ضریب آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس مسئولیت‌پذیری فردی ۰/۸۰ و برای خرده مقیاس مسئولیت‌پذیری اجتماعی ۰/۷۹ به دست آمد. ویژگی‌های روانسنجی این مقیاس در ایران مورد سنجش قرار گرفت و قابل قبول گزارش شد که ضریب آلفا کرونباخ برای خرده‌مقیاس مسئولیت‌پذیری فردی ۰/۸۲ و برای خرده‌مقیاس مسئولیت‌پذیری اجتماعی ۰/۸۱ به دست آمد (قنبر پور نصرتی و آصفی، ۱۴۰۱). در پژوهش حاضر اعتبار و پایایی این مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی به ترتیب ۰/۸۰ و ۰/۷۸ محاسبه شد.

شیوه اجرای پژوهش

رضایت آگاهانه یک الزام اخلاقی در تحقیقات انسانی است که به محققان این امکان را می‌دهد تا شرکت‌کنندگان را در مورد جنبه‌های اصلی تحقیق آگاه کرده و موافقت آن‌ها را برای مشارکت در فرآیند تحقیق ثبت کنند (ناجاوان^۹، ۲۰۱۳). ابتدا برای شرکت‌کنندگان در مورد اهداف پژوهش و محرمانه بودن پاسخ‌ها به شکل کتبی توضیح داده شد و فرم رضایت کتبی شرکت در پژوهش ارائه شد. برای احترام به جنبه‌های اخلاقی تحقیق به پاسخ‌دهندگان اطلاع داده شد که حق دارند در هر مرحله‌ای از پژوهش انصراف دهند. تعداد ۳۰۰ دانشجو تحصیلات تکمیلی به صورت داوطلبانه فرم موافقت را امضا کرده و تصمیم به مشارکت در این تحقیق گرفتند. پس از تصویب طرح

6. García-Maza
7. Personal and Social Responsibility Questionnaire
8. Li
9. Nijhawan

1. Satisfaction With Life Scale
2. Diener
3. Swami
4. Pavot & Diener
5. Arnett Inventory of Sensation Seeking

یافته‌ها

میانگین سن افراد شرکت‌کننده در پژوهش ۲۷ سال بود که ۱۵۰ نفر (۵۰ درصد) از شرکت‌کنندگان مرد و ۱۵۰ نفر (۵۰ درصد) از شرکت‌کنندگان زنان بودند. همچنین ۱۵۰ نفر از دانشجویان در مقطع کارشناسی ارشد و ۱۵۰ نفر از دانشجویان در مقطع دکتری بودند.

به‌منظور بررسی اطلاعات توصیفی یافته‌های پژوهش، میانگین، انحراف استاندارد و تعداد مشاهده شده آزمودنی در متغیرهای پژوهش حاضر، مورد بررسی قرار گرفت که نتایج حاصل در جدول ۱ ارائه گردیده است.

جدول ۱: اطلاعات توصیفی یافته‌های پژوهش

متغیرهای پژوهش	تعداد	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف استاندارد
رضایت از زندگی	۳۰۰	۵	۳۵	۲۰/۳۰۴	۵/۹۴۴
مسئولیت‌پذیری فردی	۳۰۰	۱۲	۴۱	۲۹/۴۵۱	۵/۴۴۴
مسئولیت‌پذیری اجتماعی	۳۰۰	۱۵	۴۲	۳۲/۸۳۵	۵/۸۱۳
هیجان‌خواهی	۳۰۰	۳۲	۷۲	۵۲/۳۸۱	۶/۴۹۰

برقرار بوده و استفاده از آزمون‌های پارامتری و معادلات ساختاری مجاز است. به‌منظور بررسی رابطه ساده بین متغیرهای پژوهش، همبستگی تمام متغیرها محاسبه گردید. در جدول ۳ ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرهای مورد پژوهش ارائه شده است.

پیشنهادی و اخذ کد اخلاق با کد مصوبه IR.ARAKU.REC.1403.072 از کمیته اخلاق در پژوهش‌های زیستی دانشگاه اراک، با انجام هماهنگی‌های لازم برای اجرای پژوهش، ابتدا لینک پرسشنامه‌های پژوهش به صورت آنلاین در دسترس شرکت‌کنندگان قرار گرفت و پس از اتمام نمونه‌گیری، داده‌ها با نرم افزارهای آماری SPSS نسخه ۲۶ و AMOS نسخه ۲۴ تحلیل شدند.

پیش از تعیین روش آماری مناسب برای تحلیل و همچنین بررسی پیش‌فرض نرمال بودن متغیرها برای تحلیل معادلات ساختاری، فرضیه نرمال بودن مشاهدات به‌صورت استنباطی با استفاده از آماره کالموگروف-اسمیرنف بررسی شد. با توجه به نتایج آزمون کالموگروف-اسمیرنف برای تمامی متغیرها، داده‌ها از توزیع نرمال پیروی می‌کنند. بنابراین فرض نرمال بودن

جدول ۳: ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

رضایت از زندگی	هیجان‌خواهی	مسئولیت‌پذیری فردی	مسئولیت‌پذیری اجتماعی
رضایت از زندگی	ضریب همبستگی پیرسون	۰/۱۷۲**	۰/۱۹۰**
هیجان‌خواهی	سطح معناداری آزمون دوطرفه	۰/۰۰۳	۰/۰۱۵
مسئولیت‌پذیری فردی	ضریب همبستگی پیرسون	۰/۱۶۶**	۰/۲۶۶**
مسئولیت‌پذیری اجتماعی	سطح معناداری آزمون دوطرفه	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰
	ضریب همبستگی پیرسون	۰/۱۴۴*	۰/۴۹۴**
	سطح معناداری آزمون دوطرفه	۰/۰۱۵	۰/۰۰۰

**همبستگی در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است. *همبستگی در سطح ۰/۰۰۵ معنادار است.

هستند) ضعیف تا متوسط تفسیر می‌شوند. مقادیر ضریب همبستگی در محدوده ۰/۱۴۴ تا ۰/۱۹۰ قرار دارند. این شامل روابط بین رضایت از زندگی و سایر متغیرها، و همچنین هیجان‌خواهی و مسئولیت فردی می‌شود. این ماتریس همبستگی نشان می‌دهد که بین تمامی متغیرهای پژوهش (رضایت از زندگی، هیجان‌خواهی، مسئولیت فردی و مسئولیت اجتماعی) یک شبکه از روابط مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

برای آزمون فرضیه‌های تحقیق از طریق بررسی معادلات ساختاری، اطلاعات به نرم‌افزار Amos-24 انتقال یافت. با توجه به مدل مفهومی تحقیق، مدل معادلات ساختاری اثرات متغیرهای نیازهای بنیادین

همانطور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، تمامی همبستگی‌های گزارش شده بین متغیرها مثبت و از نظر آماری معنی‌دار هستند. این بدان معناست که با افزایش نمره یک متغیر، نمره متغیر دیگر نیز تمایل به افزایش دارد که قوی‌ترین رابطه مثبت و بسیار معنی‌دار (در سطح ۰/۰۱) بین دو متغیر مسئولیت اجتماعی و مسئولیت فردی وجود دارد ($r = 0/494$). این نشان می‌دهد افرادی که احساس مسئولیت فردی بیشتری دارند، به طور قابل توجهی احساس مسئولیت اجتماعی بالاتری نیز گزارش می‌کنند و بالعکس. رابطه بین مسئولیت اجتماعی و هیجان‌خواهی نیز نسبتاً قوی و مثبت است ($r = 0/266$). سایر همبستگی‌ها (که همگی در سطح ۰/۰۱ یا ۰/۰۵ معنی‌دار

تئوریکی که بین متغیرها در مرحله تدوین چارچوب مفهومی مدنظر محقق بوده است، به‌وسیله داده‌ها تأیید گردیده یا نه. برای آزمون فرضیه‌های تحقیق از طریق بررسی معادلات ساختاری، جدول ۴ نتیجه حاصل از اجرای مدل نظری تحقیق در نرم‌افزار Amos-24 می‌باشد.

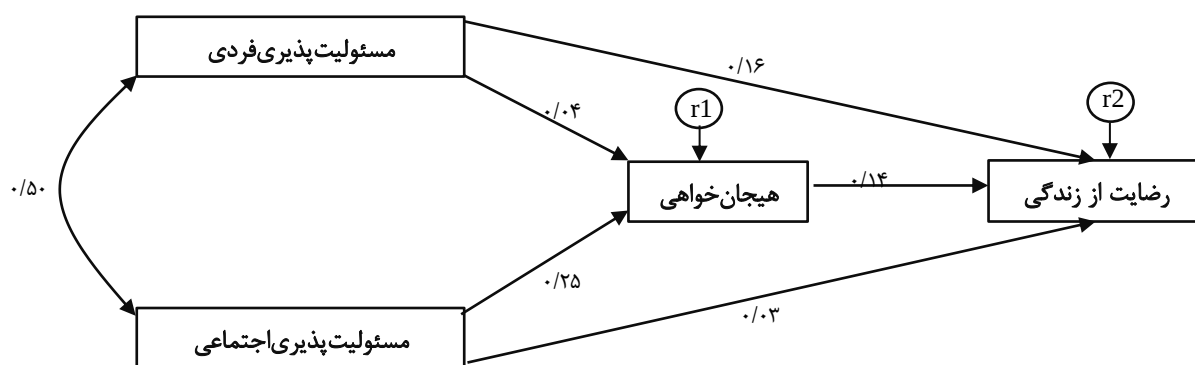
روانشناختی بر گرایش به اعتیاد با نقش میانجی سرمایه روانشناختی بر اساس خروجی نرم‌افزار Amos ارائه شد. در بررسی بخش ساختاری مدل، روابط متغیرهای نهفته درونی و بیرونی (متغیرهای نهفته مستقل و وابسته) مورد توجه قرار می‌گیرند. در اینجا هدف، تشخیص این موضوع است که آیا روابط

جدول ۴: معادلات ساختاری متغیرهای ملاک در مدل تحقیق

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	ضریب تاثیر استاندارد β	سطح معناداری	معنی‌داری
هیجان‌خواهی	مسئولیت‌پذیری فردی	۰/۴۲	۰/۵۱۹	معنی‌دار نیست
	مسئولیت‌پذیری اجتماعی	۰/۲۴۵	۰/۰۰۱	معنی‌دار است
رضایت از زندگی	مسئولیت‌پذیری فردی	۰/۱۵۹	۰/۰۱۶	معنی‌دار است
	مسئولیت‌پذیری اجتماعی	۰/۰۲۸	۰/۶۸۴	معنی‌دار نیست
	هیجان‌خواهی	۰/۱۳۹	۰/۰۲	معنی‌دار است

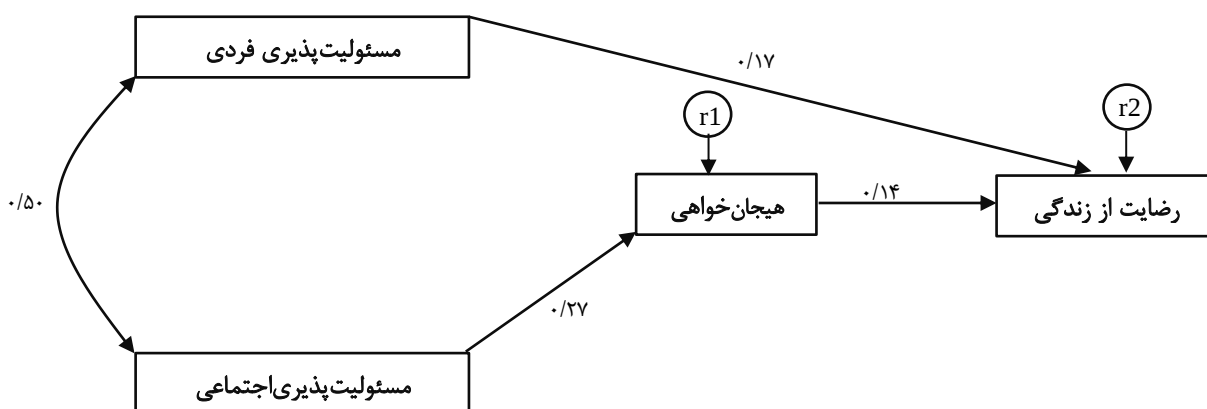
کمتر از عدد ۰/۰۵ باشد، آن رابطه معنی‌دار می‌باشد و دلیلی بر رد آن نداریم در غیر این صورت، معناداری رابطه از لحاظ آماری تأیید نمی‌شود.

در جدول ۴، β ضریب استاندارد می‌باشد که بیانگر میزان تاثیر متغیر پیش‌بین بر متغیر ملاک مربوط به آن می‌باشد. P-Value بیانگر سطح معناداری مربوط به آزمون هر رابطه می‌باشد که اگر مقدار سطح معناداری

شکل ۲. مدل اولیه

پس از حذف مسیرهایی که در شکل ۲ از نظر آماری معنادار نبودند، مدل نهایی به صورت شکل ۳ صورت می‌پذیرد که در ادامه به بررسی اثرات مستقیم، غیرمستقیم و کل متغیرها بر یکدیگر در مدل نهایی می‌پردازیم.

شکل ۳. مدل نهایی

آن‌ها می‌پردازیم. جدول ۵ ضرایب تاثیر مستقیم، غیرمستقیم و کل هر یک از متغیرهای پیش‌بین بر متغیر ملاک را نشان می‌دهد.

بعد از برازش نهایی مدل همان‌گونه که ملاحظه می‌گردد؛ برای بررسی تاثیر یک متغیر بر متغیر دیگر به بررسی اثر مستقیم، غیرمستقیم و اثر کل

جدول ۵: اثرات مستقیم، غیرمستقیم، کل و مقدار t مربوط به متغیرها

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	اثر مستقیم (β)	اثر غیرمستقیم	اثرات کل
هیجان‌خواهی	مسئولیت‌پذیری اجتماعی	۰/۲۶۶	-	۰/۲۶۶
رضایت از زندگی	مسئولیت‌پذیری فردی	۰/۱۷۲	-	۰/۱۷۲
	مسئولیت‌پذیری اجتماعی	-	۰/۰۳۸	۰/۰۳۸
هیجان‌خواهی		۰/۱۴۴	-	۰/۱۴۴

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی مدل ساختاری رضایت از زندگی بر اساس مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی با نقش میانجی هیجان‌خواهی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی (ارشد و دکتری) است که منجر به ارائه یک مدل مفهومی اکتشافی ساختاریافته از تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی بر رضایت از زندگی می‌شود. یافته‌های این مطالعه نشان داد که بین تمامی متغیرهای پژوهش حاضر یک شبکه از روابط مثبت و معنی‌دار وجود دارد و مسئولیت‌پذیری فردی بر رضایت از زندگی تأثیر مستقیم مثبت معنی‌دار دارد و همچنین مسئولیت‌پذیری اجتماعی با نقش میانجی هیجان‌خواهی به‌طور غیر مستقیم بر رضایت از زندگی تأثیر مثبت معنی‌دار دارد و مدل مفهومی ارائه شده از برازش خوبی برخوردار است. یافته‌ی اول این پژوهش نشان داد که بین تمامی متغیرهای پژوهش حاضر یک شبکه از روابط مثبت و معنی‌دار وجود دارد. که یک بعد از این ارتباط، رابطه مثبت و معنی‌دار بین رضایت از زندگی با مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی است که با نتایج پژوهش‌های مختلف همسو است (توپال اوغلو و همکاران، ۲۰۲۳؛ ژو و همکاران، ۲۰۲۱؛ لیو و همکاران، ۲۰۲۲؛ مانزانوسانچز و همکاران، ۲۰۱۹؛ اسمیتیکرای، ۲۰۱۳) که بیان کرده‌اند که مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی همبستگی مثبتی با رضایت از زندگی افراد دارد و احساس مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی بالا می‌تواند رضایت از زندگی فرد را افزایش دهد و برعکس. این یافته می‌تواند در پرتو مکانیسم‌های روان‌شناختی مانند خودکارآمدی و کنترل درونی تبیین شود. به بیان دیگر، افراد مسئولیت‌پذیر معمولاً باور دارند که پیامدهای زندگی‌شان نتیجه تلاش‌ها و انتخاب‌های خودشان است و این احساس کنترل، توانمندی روان‌شناختی و خودکارآمدی بیشتری ایجاد کرده و در نهایت منجر به افزایش رضایت از زندگی می‌شود و نتایج پژوهش‌های پیشین نیز این مسیر را تأیید می‌کنند (مانزانوسانچز و همکاران، ۲۰۱۹؛ اسمیتیکرای، ۲۰۱۳). یک بعد دیگر از این ارتباط، رابطه مثبت و معنی‌دار بین هیجان‌خواهی با رضایت از زندگی است که با نتایج بعضی پژوهش‌ها ناهمسو است (چلیک و رابا، ۲۰۱۷؛ چلیک و کوچاک، ۲۰۱۸؛ استیگمن، ۲۰۱۰؛ چلیک و توران، ۲۰۱۶) که بیان داشتند که بین هیجان‌خواهی با رضایت از زندگی در نمونه دانشجویان رابطه‌ای معنادار وجود ندارد و همچنین با پژوهش اویشی و همکاران (۲۰۰۳) همسو است که بیان داشتند هیجان‌خواهی می‌تواند تأثیر مثبت نسبتاً پایداری بر قضاوت رضایت از زندگی داشته باشد. این بُعد از یافته اول پژوهش حاضر را

همان‌گونه که در جدول ۵ و نمودار ۲ مشاهده می‌شود؛ مسئولیت‌پذیری فردی بر رضایت از زندگی تأثیر مستقیم مثبت معنی‌دار دارد. مسئولیت‌پذیری اجتماعی با نقش میانجی هیجان‌خواهی به‌طور غیرمستقیم بر رضایت از زندگی تأثیر مثبت معنی‌دار دارد. نتایج نشان داد که نقش میانجی هیجان‌خواهی در رابطه بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی و رضایت از زندگی به‌قدری قوی است که این رابطه را به‌طور کامل تعدیل کرده است. به عبارت دیگر، اثر مستقیم مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر رضایت از زندگی پس از وارد کردن متغیر میانجی (هیجان‌خواهی) معنی‌دار نبود، که نشان‌دهنده یک میانجی‌گری کامل در مدل نهایی است و در مقابل میزان میانجی‌گری هیجان‌خواهی بین دو متغیر مسئولیت‌پذیری فردی و رضایت از زندگی ضعیف بوده است و در مدل نهایی این رابطه حذف شده است. در واقع هیجان‌خواهی نمی‌تواند باعث تشدید تأثیر مسئولیت‌پذیری فردی بر رضایت از زندگی شود.

یکی از هدف‌های این تحقیق بررسی وضعیت برازش مدل تحقیق است. کای‌اسکوئر شاخص کلی از معنی‌داری اختلاف ماتریس داده شده برای تحلیل و ماتریس تولید شده توسط مدل است. علاوه بر این کای‌اسکوئر تحت تأثیر مقدار هم‌بستگی موجود در مدل نیز هست، هرچه این هم‌بستگی‌ها زیادتر باشد، برازش ضعیف‌تر است. به دلیل این محدودیت‌ها، بسیاری از شاخص‌های برازش دیگر، به عنوان جایگزین برای کای‌اسکوئر توسعه و بسط داده شده‌اند. معمولی‌ترین شاخص‌های مورد استفاده در مطالعات میزان انطباق مدل شامل آماره کای‌اسکوئر تقسیم بر درجه آزادی، شاخص برازش هنجاری (NFI)، شاخص برازش نسبی (RFI) است.

جدول ۶: نیکویی برازش مدل

شاخص‌های برازش	ارزش	مقدار مطلوب
RFI	۰/۹۷۵	بیشتر از ۰/۹
NFI	۰/۹۹۵	بیشتر از ۰/۹
RMSEA	۰/۰۰۱	کمتر از ۰/۰۸
χ^2	۰/۵۸۰	-
درجه آزادی	۲	-
p	۰/۲۹۰	بیشتر از ۰/۰۵

مقدار آماره کای‌اسکوئر تقسیم بر درجه آزادی برابر ۲/۹۳۱ می‌باشد که کمتر از ۳ است و مقدار p بیشتر از ۰/۰۵ و مقادیر RFI و NFI بیشتر از ۰/۹ می‌باشند و RMSEA کمتر از ۰/۰۸ می‌باشد که همگی دلیل بر برازش خوب مدل می‌باشند.

می‌توان در پرتو نظریه خودتعیین‌گری^۱ دسی و رایان^۲ (۲۰۰۰) تبیین و تفسیر نمود. این نظریه تأکید دارد بر اینکه افراد برای داشتن یکپارچگی، رشد و رفاه روانشناختی بالا، نیاز به ارضاء خودمختاری^۳، شایستگی^۴ و ارتباط^۵ دارند و افراد هیجان‌خواه ممکن است از طریق تجربه‌های جدید و ماجراجویانه، احساس خودمختاری، شایستگی و روابط متقابل بیشتری را تجربه کنند و این تجربه‌ها باعث ارضای بیشتر نیازهای بنیادین روان‌شناختی^۶ می‌شود که به افزایش رضایت از زندگی منجر می‌گردد (مارتلا^۷ و همکاران، ۲۰۲۳، روبازا^۸ و همکاران، ۲۰۲۵). در بعد دیگر این یافته، مسئولیت‌پذیری اجتماعی با نقش میانجی هیجان‌خواهی به‌طور غیرمستقیم بر رضایت از زندگی تأثیر مثبت معنی‌دار دارد که با نتایج برخی پژوهش‌ها همسو است (ته برینک^{۱۱} و همکاران، ۲۰۲۲، اویشی و همکاران ۲۰۰۳) که بیانگر وجود ارتباط مثبت بین مسئولیت‌پذیری با هیجان‌خواهی، و ارتباط هیجان‌خواهی با رضایت از زندگی هستند، و همچنین با نتایج برخی پژوهش‌ها ناهمسو هستند (دی وریس و همکاران، ۲۰۰۹، چلیک و کوچاک، ۲۰۱۸؛ چلیک و رابا، ۲۰۱۷؛ دی وریس و همکاران، ۲۰۰۹؛ استیگمن ۲۰۱۰) که بیانگر عدم وجود ارتباط بین مسئولیت‌پذیری با هیجان‌خواهی، و ارتباط هیجان‌خواهی با رضایت از زندگی هستند. در تبیین و تفسیر این بعد از یافته دوم می‌توان از نظریه پنج‌عاملی شخصیت^{۱۲} کاستا و مک‌کری^{۱۳} (۱۹۹۲) و نظریه خودتعیین‌گری دسی و رایان (۲۰۰۰) استفاده کرد. در مدل پنج‌عاملی شخصیت، وجدان‌گرایی به وظیفه‌شناسی^{۱۴}، نظم^{۱۵}، پایبندی به قوانین و تعهد اشاره دارد. هیجان‌خواهی غالباً با بعد باز بودن نسبت به تجربه‌ها^{۱۶} و گاهی با برون‌گرایی^{۱۷} مرتبط است. افراد هیجان‌خواه به دنبال تجربه‌های جدید و چالش‌برانگیز هستند. برای مدیریت موقعیت‌های پرریسک و تجربه‌های نو، لازم است که توانایی تصمیم‌گیری^{۱۸} مسئولانه و مدیریت عواقب را داشته باشند. بنابراین، با توجه به اینکه این صفات شخصیت می‌تواند اثر هم‌افزایی داشته باشند لذا هیجان‌خواهی و مسئولیت‌پذیری می‌توانند به صورت هم‌افزایی عمل کنند و هیجان‌خواهی انگیزه می‌دهد، و مسئولیت‌پذیری تضمین می‌کند که رفتار فرد کنترل‌شده و سازنده باشد و در این صورت فرد مسئولیت‌پذیر عمل کرده و نیاز به خودمختاری را تجربه می‌کند چون کنترل بیشتری روی زندگی و رفتارش دارد؛ حس شایستگی تقویت می‌شود چون به دستاوردهایش افتخار می‌کند، روابط اجتماعی هم بهبود می‌یابند چون دیگران به او اعتماد می‌کنند (ارتباط) (مانزانوسانچز و همکاران، ۲۰۱۹) و ارضای این سه نیاز پایه منجر به افزایش رضایت از زندگی می‌شود (مارتلا و همکاران، ۲۰۲۳، روبازا و همکاران، ۲۰۲۵) و همانطور که گفته شد نتیجه پژوهش میپلزکلر و همکاران (۲۰۱۶) در راستای تایید همین فرض است و یافته آخر این پژوهش خروجی یک مدل مفهومی اکتشافی از تأثیر مستقیم مسئولیت‌پذیری فردی بر رضایت از زندگی و تأثیر غیر مستقیم

می‌توان در پرتو نظریه خودتعیین‌گری^۱ دسی و رایان^۲ (۲۰۰۰) تبیین و تفسیر نمود. این نظریه تأکید دارد بر اینکه افراد برای داشتن یکپارچگی، رشد و رفاه روانشناختی بالا، نیاز به ارضاء خودمختاری^۳، شایستگی^۴ و ارتباط^۵ دارند و افراد هیجان‌خواه ممکن است از طریق تجربه‌های جدید و ماجراجویانه، احساس خودمختاری، شایستگی و روابط متقابل بیشتری را تجربه کنند و این تجربه‌ها باعث ارضای بیشتر نیازهای بنیادین روان‌شناختی^۶ می‌شود که به افزایش رضایت از زندگی منجر می‌گردد (مارتلا^۷ و همکاران، ۲۰۲۳، روبازا^۸ و همکاران، ۲۰۲۵). در تبیین و تفسیر این بعد از یافته اول می‌توان از نتیجه پژوهش میپلزکلر^۹ و همکاران (۲۰۱۶) استفاده کرد که بیان می‌دارند آنچه افراد دارای هیجان‌خواهی بالا را به انجام رفتارهایی (خنثی، ضداجتماعی و انعطاف‌پذیر اجتماعی) با سطوح متفاوت سازگاری هدایت می‌کند، احتمالاً حضور یا فقدان دیگر ویژگی‌های کلیدی شخصیت است و برای مثال، بسیاری از افرادی که سطح بالایی از هیجان‌خواهی دارند، عجل و بی‌فکر نیستند؛ در واقع، بسیاری از این افراد پیش از انجام فعالیت‌های خطرناک، برنامه‌ریزی و سنجش دقیقی انجام می‌دهند (مانند چتربازانی که قبل از پرش تجهیزات خود را با دقت بررسی می‌کنند). به همین ترتیب، بسیاری از افرادی که هیجان‌خواه هستند، در مسائل فردی و تعاملات اجتماعی دوستانه و مسئولیت‌پذیر، وظیفه‌شناس و انعطاف‌پذیر هستند و این تمایلات خود را از طریق رفتارهای اجتماعی مثبت بروز می‌دهند (مانند آتش‌نشانان) پس هیجان‌خواهی با ویژگی شخصیتی دیگری که در کنارش قرار می‌گیرد و با آن ترکیب می‌شود بر سطح سازگاری رفتار هیجان‌خواهی تأثیر می‌گذارد و نتیجه این بعد از یافته اول نشان از همین مسئله مهم است که ترکیب مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی (به عنوان یک ویژگی شخصیتی) با هیجان‌خواهی می‌تواند به طور تعاملی کارآمد باشد و هیجان‌خواهی ممکن است به جست‌وجوی چالش‌ها و تجربه‌های نوآورانه انگیزش دهد، درحالی‌که مسئولیت‌پذیری پشتوانه سازگاری، ثبات، تدوام و ساختاربخشی این تلاش‌ها را فراهم می‌آورد.

یافته‌ی دوم این پژوهش که خروجی مدلیابی معادلات ساختاری بود در یک بعد نشان داد که مسئولیت‌پذیری فردی بر رضایت از زندگی تأثیر مستقیم مثبت معنی‌دار دارد که با نتایج پژوهش برخی پژوهش‌ها همسو بود (توپال اوغلو و همکاران، ۲۰۲۳؛ مانزانوسانچز و همکاران، ۲۰۱۹؛ اسمیتیکرای، ۲۰۱۳) که بیان داشتند که اساساً با افزایش سطح مسئولیت‌پذیری، سطح رضایت از زندگی نیز افزایش یافته است. این بعد از یافته دوم در پرتو نظریه

10. Social Relationships
11. Te Brinke
12. Five-Factor Model of Personality
13. Costa & McCrae
14. Dutifulness
15. Order
16. Openness to Experience
17. Extraversion
18. Decision-Making

1. Self-Determination Theory
2. Deci & Ryan
3. Autonomy
4. Competence
5. Relatedness
6. Basic Psychological Needs
7. Martela
8. Robazza
9. Maples-Keller

دسترسی به داده‌ها

داده‌های پژوهش به دلیل رعایت محرمانگی اطلاعات شرکت‌کنندگان به صورت عمومی در دسترس نیستند. در صورت نیاز پژوهشگران دیگر، امکان دسترسی از طریق مکاتبه رسمی با نویسنده مسئول فراهم است.

نقش نویسندگان

سجاد اسدی رحمانی: بررسی و انتخاب موضوع مقاله، تحریر مقاله، جمع‌آوری داده‌ها و تحلیل آماری داده‌های پژوهش و انجام اصلاحات مقاله و ویرایش نهایی مقاله.

سعید موسوی‌پور: ارائه مشاوره علمی و بازبینی روش‌شناسی پژوهش، بررسی و انتخاب موضوع مقاله، تحریر مقاله و ارائه راهنمایی‌هایی جهت اصلاحات مقاله.

مسئولیت‌پذیری اجتماعی با نقش میانجی هیجان‌خواهی به‌طور غیرمستقیم بر رضایت از زندگی می‌باشد که یافته‌ها نشان داد که این مدل از برازش بسیار خوبی برخوردار است.

با توجه به ارتباط بین رضایت از زندگی با هیجان‌خواهی و مسئولیت‌پذیری فردی و رابطه غیر مستقیم رضایت از زندگی با مسئولیت‌پذیری اجتماعی و نقش هیجان‌خواهی در آن‌ها، آموزش و کار بر روی متغیرهای مسئولیت‌پذیری و تنظیم هیجانات احتمال دارد به عنوان نقش پیش‌گیری از عدم رضایت از زندگی دانشجویان عمل کند.

این پژوهش نیز همانند همه پژوهش‌ها با محدودیت‌هایی مواجه است. نخستین محدودیت، بکارگیری از پرسشنامه به شکل خود گزارش‌دهی جهت جمع‌آوری داده‌ها بود که یکی از اشکالات بزرگ این روش، کنترل تاثیر مطلوبیت اجتماعی نهفته یا تمایل آزمودنی‌ها به انتخاب گزینه‌ای است که آنان را در وضعیت مطلوبی نشان دهد که این مساله احتمالاً بر روی دقت و صحت نتایج اثر می‌گذارد. محدودیت دیگر این پژوهش این است که از آنجا که در پژوهش حاضر همانند همه طرح‌های پژوهش توصیفی، روابط بین متغیرها توصیف شده است، انجام استنباط‌های علی از روابط توصیف شده با محدودیت همراه بوده و باید در این زمینه جانب احتیاط را رعایت نمود. محدودیت دیگر این است که نمونه مورد مطالعه را فقط دانشجویان دانشگاه تهران تشکیل دادند که این مسئله می‌تواند بر دقت و تعمیم‌پذیری نتایج اثرگذار باشد. برای پرداختن به این محدودیت‌ها، لازم است که پژوهشگران در تحقیقات آینده، پژوهش حاضر را با تنوع بیشتری تکرار کنند به صورتی که نمونه‌ها شامل افراد غیردانشجو باشد و همچنین این نمونه‌ها می‌تواند از نظر جغرافیایی، فرهنگی و نژادی نیز متفاوت باشند.

تقدیر و تشکر

بدین‌وسیله از کلیه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه تهران که در مراحل اجرایی پژوهش شرکت کرده و همکاری لازم را با پژوهشگران داشتند، قدردانی می‌شود.

تعارض منافع

نویسندگان این مقاله اعلام می‌دارند که هیچ‌گونه تعارض منافع مالی، سازمانی یا فردی در رابطه با این پژوهش وجود ندارد.

منابع مالی

این مطالعه بدون حمایت مالی از سوی هیچ سازمان دولتی، خصوصی یا غیرانتفاعی انجام شده است.

ملاحظات اخلاقی

در پژوهش حاضر اصول ملاحظات اخلاقی پژوهش از جمله رازداری، محرمانه ماندن و حریم خصوصی افراد رعایت شد و شرکت در پژوهش هیچ‌گونه آسیبی برای شرکت‌کنندگان نداشت. این پژوهش دارای کد اخلاق با کد مصوبه IR.ARAKU.REC.1403.072 از کمیته اخلاق در پژوهش‌های زیستی دانشگاه اراک است.

References

- Arnett, J. (1994). Sensation seeking: A new conceptualization and a new scale. *Personality and individual differences*, 16(2), 289-296. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(94\)90165-1](https://doi.org/10.1016/0191-8869(94)90165-1)
- Bayani, A. A., Koocheky, A. M., & Goodarzi, H. (2007). The reliability and validity of the Satisfaction with Life Scale. *Journal of Iranian Psychologists*, 3(11), 259-265. [In Persian]
- Çelik, E. (2015). Mediating and Moderating Role of Sensation Seeking in the Relation between Self-concealment and Life Satisfaction in Adolescents. *Education and Science*, 40(181), 349-361. <https://doi.org/10.15390/EB.2015.4436>
- Çelik, E., & Koçak, L. (2018). Suppression Effect of Sensation Seeking on the Relationship between General Self-Efficacy and Life Satisfaction among Emerging Adults. *International Journal of Instruction*, 11(4), 337-352. <https://doi.org/10.12973/iji.2018.11422a>
- Celik, E., & Raba, S. (2017). Suppression effect of sensation seeking in the relationship between the proactivity personality and life satisfaction. *Mediterranean Journal of Humanities*, 7(1), 123-134. <http://dx.doi.org/10.13114/MJH.2017.324>
- Celik, E., & Turan, M. E. (2016). A study on the psychometric features of the Turkish version of the brief sensation seeking scale (BSSS-8) for young adults and the relation between sensation seeking and life satisfaction. *International journal of educational research review*, 1(1), 29-39. <https://doi.org/10.24331/ijere.309959>
- Costa, P. T., Jr., & McCrae, R. R. (1992). *Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) professional manual*. Psychological Assessment Resources.
- De Vries, R. E., de Vries, A., & Feij, J. A. (2009). Sensation seeking, risk-taking, and the HEXACO model of personality. *Personality and Individual Differences*, 47(6), 536-540. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.05.029>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological inquiry*, 11(4), 227-268. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of personality assessment*, 49(1), 71-75. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4901_13
- García-Maza, I., Momeñe, J., Etxaburu, N., & Estévez, A. (2025). Psychosocial Risk Factors for Gambling Disorder in Socially Excluded People. *Behavioral Psychology/Psicología Conductual*, 33(1), 42774. <https://doi.org/10.31083/BP42774>
- Ghanbarpour Nosrati, A., & Asefi, A. (2022). Validation of Li individual and social responsibility questionnaire among female athlete students. *Journal of Sport Management and Motor Behavior*, 18(35), 137-121. [In Persian] <https://doi.org/10.22080/jsmb.2020.15188.2987>
- Jones, L., Hutchinson, J. C., & Mullin, E. M. (2018). In the zone: An exploration of personal characteristics underlying affective responses to heavy exercise. *Journal of sport and exercise psychology*, 40(5), 249-258. <https://doi.org/10.1123/jsep.2017-0360>
- Kline, R. B. (2023). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford publications.
- Li, W., Wright, P. M., Rukavina, P. B., & Pickering, M. (2008). Measuring students' perceptions of personal and social responsibility and the relationship to intrinsic motivation in urban physical education. *Journal of teaching in Physical Education*, 27(2), 167-178. <https://doi.org/10.1123/jtpe.27.2.167>
- Lio, S., Sudana Degeng, I. N., Hambali, I. M., & Hitipeuw, I. (2022). Life Satisfaction, Self-awareness and Personal Responsibility in Seminary Students. *Central Asia & the Caucasus* (14046091), 23(1). <https://doi.org/10.37178/cac.22.1.283>
- Low, M. P. (2016). Corporate social responsibility and the evolution of internal corporate social responsibility in 21st century. *Asian Journal of Social Sciences and Management Studies*, 3(1), 56-74. <https://doi.org/10.20448/journal.500/2016.3.1/500.1.56.74>
- Luo, L. (2024). The key to life satisfaction in emerging adults: unlocking the secrets of self-efficacy and physical activity. *Frontiers in Public Health*, 12, 1431255. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2024.1431255>
- Manzano-Sánchez, D., Valero-Valenzuela, A., Conde-Sánchez, A., & Chen, M. Y. (2019). Applying the personal and social responsibility model-based program: Differences according to gender between basic psychological needs, motivation, life satisfaction and intention to be physically active. *International journal of environmental research and public health*, 16(13), 2326. <https://doi.org/10.3390/ijerph16132326>
- Maples-Keller, J. L., Berke, D. S., Few, L. R., & Miller, J. D. (2016). A review of sensation seeking and its empirical correlates: Dark, bright, and neutral hues. In V. Zeigler-Hill & D. K. Marcus (Eds.), *The dark side of personality: Science and practice in social, personality, and clinical psychology* (pp. 137-156). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/14854-008>
- Martela, F., Lehmus-Sun, A., Parker, P. D., Pessi, A. B., & Ryan, R. M. (2023). Needs and well-being across Europe: Basic psychological needs are closely connected with well-being, meaning, and symptoms of depression in 27 European countries. *Social Psychological and Personality Science*, 14(5), 501-514. <https://doi.org/10.1177/19485506221113678>
- Mergler, A. G. (2007). *Personal responsibility: the creation, implementation and evaluation of a school-based program* (Doctoral dissertation, Queensland U6niversity of technology). <https://eprints.qut.edu.au/>
- Mergler, A., & Shield, P. (2016). Development of the Personal Responsibility Scale for adolescents. *Journal of Adolescence*, 51, 50-57. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2016.05.011>

- Miri, M., hajloo, N., basharpoor, S. and narimani, M. (2024). The mediating role of Sensation Seeking in the relationship between Time Perspective with Video-Computer Games Addiction in high school boy students. *Journal of School Psychology*, 13(1), 100-88. [In Persian] <https://doi.org/10.22098/jsp.2024.6715.4027>
- Mirshekar, M., & Tahvilian, M. (2024). The role of loneliness and general health in predicting life satisfaction. *Mental Wellness*, 2. <https://doi.org/10.4081/mw.2024.9> |
- Nijhawan, L. P., Janodia, M. D., Muddukrishna, B. S., Bhat, K. M., Bairy, K. L., Udupa, N., & Musmade, P. B. (2013). Informed consent: Issues and challenges. *Journal of advanced pharmaceutical technology & research*, 4(3), 134-140. <https://doi.org/10.4103/2231-4040.116779>
- Oishi, S., Schimmack, U., & Colcombe, S. J. (2003). The contextual and systematic nature of life satisfaction judgments. *Journal of Experimental Social Psychology*, 39(3), 232-247. [https://doi.org/10.1016/S0022-1031\(03\)00016-7](https://doi.org/10.1016/S0022-1031(03)00016-7)
- Pavot, W., & Diener, E. (1993). Review of the satisfaction with life scale. *Psychological assessment*, 5(2), 164. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.5.2.164>
- Pavot, W., & Diener, E. (2008). The satisfaction with life scale and the emerging construct of life satisfaction. *The Journal of Positive Psychology*, 3(2), 137-152. <https://doi.org/10.1080/17439760701756946>.
- Pepe, O., Dalbudak, İ., Atar, Ö., Koçyiğit, B., & Dindar, M. D. (2025). The impact of health anxiety on life satisfaction among male university students in sports sciences. *Journal of Men's Health*, 21(5), 56-62. <https://doi.org/10.22514/jomh.2025.068>
- Robazza, C., Vitali, F., Bortoli, L., & Ruiz, M. C. (2025). Basic psychological needs satisfaction, coping functions, and emotional experiences in competitive athletes: a multi-states theory perspective. *Scientific Reports*, 15(1), 1854. <https://doi.org/10.1038/s41598-025-86072-1>
- Rogowska, A. M., Ochnik, D., Kuśnierz, C., Jakubiak, M., Schütz, A., Held, M. J., ... & Cuero-Acosta, Y. A. (2021). Satisfaction with life among university students from nine countries: Cross-national study during the first wave of COVID-19 pandemic. *BMC Public Health*, 21(1), 2262. <https://doi.org/10.1186/s12889-021-12288-1>
- Smithikrai, C. (2013). The mediating roles of academic stress and life satisfaction in the relationship between personal responsibility and academic performance. *Innovation, Communication and Engineering*, 383. <https://doi.org/10.1201/b16658-67>
- Spooner, V. H., Chan-Tin, E., & Kennison, S. M. (2024). Sensation Seeking Adjective Markers (SSAM): development and validation of a new sensation seeking measure. *Current Psychology*, 43(47), 36416-36424. <https://doi.org/10.1007/s12144-024-07028-8>
- Stegman, S. (2010). *The relation between sensation seeking and life satisfaction* (Master's thesis, Fort Hays State University). <https://doi.org/10.58809/OZNI7401>
- Swami, V., Stieger, S., Voracek, M., Aavik, T., Abdollahpour Ranjbar, H., Adebayo, S. O., ... & Lukács, A. (2025). Life satisfaction around the world: Measurement invariance of the Satisfaction With Life Scale (SWLS) across 65 nations, 40 languages, gender identities, and age groups. *PLoS One*, 20(1), e0313107. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0313107>
- Szczęśniak, M., Mazur, P., Rodzeń, W., & Szpunar, K. (2021). Influence of life satisfaction on self-esteem among young adults: The mediating role of self-presentation. *Psychology research and behavior management*, 1473-1482. <https://doi.org/10.2147/PRBM.S322788>
- Te Brinke, L. W., van der Crujisen, R., Green, K. H., & Crone, E. A. (2022). Positive and negative risk-taking in adolescence and early adulthood: A citizen science study during the COVID-19 pandemic. *Frontiers in psychology*, 13, 885692. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.885692>
- Topaloğlu, E., Tarcan, S., & Uslu, M. (2023). An investigation of the relationship between life satisfaction, academic procrastination, and student's individual responsibility behaviors in university students. *Journal of Research in Social Sciences and Language*, 3(2), 125-139. <https://doi.org/10.71514/jssal/2023.117>
- Wray-Lake, L., & Syvertsen, A. K. (2011). The developmental roots of social responsibility in childhood and adolescence. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 134, 11-25. <https://doi.org/10.1002/cd.308>
- Yang, C., Wang, Y., Hall, B. J., & Chen, H. (2020). Sense of community responsibility and altruistic behavior in Chinese community residents: The mediating role of community identity. *Current Psychology*, 39(6), 1999-2009. <https://doi.org/10.1007/s12144-020-00667-7>
- Zhou, Z., Shek, D. T., Zhu, X., & Lin, L. (2021). The influence of moral character attributes on adolescent life satisfaction: the mediating role of responsible behavior. *Child Indicators Research*, 14(3), 1293-1313. <https://doi.org/10.1007/s12187-020-09797-7>